

Spis treści

Wstęp	15
Koloryty ziem pruskich	23
Dzieje pruskiej krainy	25
Ziemskie niebo cystersów	29
Królewieckie epizody	33
Mistrz nad mistrzami	36
Dawni i dawniejsi pisarze ze Śląska	39
Patron krytycznej myśli i elegancji	42
Napominania Ignacego Krasickiego	45
Historia Polski w szacie alegorii	48
Warmia i polska pieśń	51
O Warmii antropologicznie	56
Warmińska poetka maryjna	59
Trwanie pamięci – trwanie dobra (refleksja o świadectwach Prus Wschodnich dziś)	62
Kant w republice uczonych	66
Urzędnik, prawnik, pisarz	69
Napoleon w wymiarze regionalnym	72
<i>Wojna i pokój</i> po mazursku	75
Park Marcina Gerssa w Giżycku	80
Prusy i Prusy	84
Wolność Polaków i Niemców	89
Prusy Wschodnie po nowemu	92
Po czym poznać Niemców?	94
Niemcy i Wschód	100
Trzy wiersze Arno Holza	104
Pożegnanie z lasem	109
Pierwsze świadectwo lagrowe	112

„Borussia” i Wiechert	115
Mazury w pigułce z 1913 roku.....	122
Wędruj z Orłowiczem.....	128
„Pieśni duchowne i poemata światowe” (uwagi wstępne).....	130
Literatura (prawdziwie) mazurska	137
Ezopowe bajki z mazurskim kolorytem.....	144
<i>Wesele ptasząt</i> , czyli o tym, jak trudno być razem	151
Michał Kajka (Kayka)	156
Księgozbiór Mazura.....	156
Zapomniana kolęda	160
O powstaniu styczniowym.....	162
„Wiosny dzwonki”	164
Śpiewnik bez nut	167
Poeta języka polskiego i kultury mazurskiej	172
Prawdziwie mazurski poeta.....	180
Mazurzy sami o sobie.....	185
Rozpoczynając od stron domowych	188
Z materiałów mazurskich.....	192
Tęsknota za Ojczyzną	198
Antologia podróznicza.....	203
Alfabet puszczański	207
Gałczyński.....	207
Herbert.....	208
Kass.....	209
Kozacki strach.....	210
Kucharski	213
Małek.....	214
Mazur i smoła.....	216
Newerly	217
Oleksik.....	218
Orłoś.....	219
Putrament.....	220
Wańkowicz	222
Wiechert	225
Zamiast podsumowania szkic o literackiej puszczy	226
Ządzborskie i mragowskie	236
Olsztyńska rozmowa wielkanocna ojca z synami	238
Rodzina ludzka w Ostródzie.....	244

Kresy i Matka Boża	249
„Piękny i straszny skarb”	252
Gałczyński a tożsamość regionalna Warmii i Mazur	258
Niepodjęta szansa	263
Gałczyński i Grunwald	265
Wiersze jak małe piramidy	267
<i>Miasteczko</i> Waldemara Mierzwy	270
Kawałek Europy	272
O gustach się dyskutuje	276
Wachtberg czy Golgota?	280
Dudki, Sulejki i ściana zarośli	285
Spadek Erwina Kruka	290
Powieści „niemieckich wnuków”	294
Patroni naszych ulic	299
Krótkie wyjaśnienie	301
Walenty Barczewski	302
Konstanty Ildefons Gałczyński	303
Gustaw Gizewiusz	305
Stanisław Hozjusz	306
Królowa Jadwiga	308
Kazimierz Jaroszyk	310
Mieczysław Karłowicz	311
Wojciech Kętrzyński	313
Mikołaj Kopernik	314
Janusz Korczak	316
Marcin Kromer	317
Michał Lengowski	319
Stanisław Murzynowski	320
Emilia Plater	322
Mikołaj Rej	324
Maria Rodziewiczówna	325
Andrzej Samulowski	328
Alojzy Śliwa	330
Balbina Świtycz-Widacka	331
Ernst Wiechert	337
Chodząc po olsztyńskich ulicach, natrafiałem przygodnie na drobne kwestie ortograficzne	338

Odsłony Olsztyna	341
Miasto bez imienia?	343
Historia i poczucie ciągłości	343
Wypełnianie luki	346
Budowle	347
Osoby.....	348
Moje obce miasto	349
Przestrzeń dzieciństwa	351
Codziennosc	353
Spacer.....	354
Co się może zdarzyć?	355
Szkice i notatki do portretów	357
Portret Kornela Filipowicza wieloma głosami malowany	359
Dwa pytania o Gałczyńskiego	362
Poeta bez skazy?	362
Co się działo, gdy zmarł gość Prania?	364
Hemar? Ktoś więcej niż kabareciarz.....	367
Odkrywania Jarosława Iwaszkiewicza ciąg dalszy.....	375
Portret Iwaszkiewicza Eugeniusza Kabatca.....	375
Sława albo chwała: oto jest pytanie?.....	379
Odczytywanie duchowości	385
Połamany ząb mądrości.....	391
Europejczyk i Niemcy	394
„Nikt nie wie, jaki jestem naprawdę”. Ze Zbigniewem Chojnowskim o Jarosławie Iwaszkiewiczu rozmawia Ewa Mazgal	401
„Olsztyński” list Jarosława Iwaszkiewicza	406
Anna Kamieńska pięciokrotnie.....	408
Słodycz i gorycz <i>Księgi</i>	408
„Ścieżek Twoich naucz mnie”	410
„W szamotaniu pragnień...”	412
Źródła słowa	415
Kolejny krok.....	419
Sylwetka intelektualna Kapuścińskiego.....	422
Serce naiwne?.....	425
Cztery eseje o Janie Kasprowiczu	430
Bolesław Leśmian stawia opór	432
Adam Mickiewicz jako bohater skamandrytów	436

Poeta staroświeckiej nuty	444
Kazimierz Przerwa-Tetmajer	448
Książka Stanisława Raginiaka <i>Wewnątrz leśnego czasu</i> (esej mówiony)	453
„Kochamy księdza Twardowskiego”	461
Próby zgłębienia słów Karola Wojtyły	464
Jedna z dróg.....	464
Poezja słowa	466
Z dziennika lektur	469
Lektury o polszczyźnie	471
Podręcznik do historii polszczyzny	471
Opowieść przysłowiami pisana.....	474
Lektury historyczne	476
Księga dla umarłych	476
Antyk po imieniu.....	478
Opowieść o piłsudczykach	479
Lektury poetyckie	482
Zgrzyty i zagrożenia	482
Według Marty Klubowicz	484
Szukać porozumienia.....	488
Ścieżki przez Bory Tucholskie	489
Trwanie miłośników sztuki.....	491
Kokieteria.....	492
Debiut poety z Mrągowa	493
Wiersze odliczone	495
Lektury dziecięce.....	497
Numer 1 „Guliwera”. Aby dzieci nie słuchały oczami	497
Książki uczące dobra.....	498
Uśmiech	500
Jeśli nie wiesz, nie pisz	502
Nie czytaj mi, mamó!	504
Lektury prozy	506
Jakby nigdy nic.....	506
Album rodzinny	508
Psia wachta.....	509
Lektury zagraniczne	511
Mądrzy czy absurdalni?	511
Świetna poezja w złych przekładach	512

„Żyłam... miłością”	515
Zabić wyrzuty sumienia	517
<i>Gra szklanych paciorków</i>	518
Bułgarsko-polska jakość	519
Marzenie o Europie	520
Niezdolny ciężar diagnoz	522
Opisywanie pamięci	524
Rusałka na wakacje.....	525
Przeciwko bólowi	527
Modliszka albo gorzej.....	529
Zwyczajny kołowrót	530
Trzy pożary według Antona Straszmirowa.....	531
Pornobomba	532
Lektury uniwersyteckie	535
Praktyka wiary i nauki	535
O książkach formujących.....	537
Pomyślmy o uniwersytecie.....	539
Porady dla dydaktyka	542
Kolumbowie umysłu	544
Daty pożegnań	547
24 lipca 1979. Edward Stachura	
<i>Euforia</i>	549
28 sierpnia 1992. Klemens Oleksik	
Olsztyński autentysta	550
Ciepło, uśmiech, cisza	551
13 sierpnia 1996. Mirosław Świątecki	
Społecznik	554
26 lipca 1998. Janina Kulczycka-Saloni	
Księga dedykowana Pani Profesor	556
28 lipca 1998. Zbigniew Herbert	
Ukłucie	561
20 listopada 1998. Marian Brandys	
Klasyk reportażu.....	562
19 lutego 2000. Henryk Syska	
Od Damięt do Olsztyna.....	566
Charakterystyka twórczości.....	571

30 lipca 2000. Jerzy Ignaciuk	
Wspomnienie o Jurku	574
15–16 października 2003. Maryna Okęcka-Bromkova	
Gotowa do podróży.....	582
14 sierpnia 2004. Czesław Miłosz	
Dzieło spełnione	583
Dni pożegnania	586
2 kwietnia 2005. Karol Wojtyła	
Dał świadectwo Dobru.....	592
17 października 2005. Ludmiła Marjańska	
Mgnienia tajemnicy	596
18 stycznia 2006. Jan Twardowski	
„Mówi się – Do jutra a umiera dziś”.....	598
16 września 2006. Hieronim Skurpski	
Inspirator	601
1 września 2009. Maria Jasińska-Wojtkowska	
Wybitna literaturoznawczyni.....	607
20 stycznia 1998; 25 sierpnia 2011. Renata Chojnowska	
Mit Północy: <i>Finlandia</i>	611
11 lipca 2012. Andrzej Krzysztof Waśkiewicz	
Krytyk wszechstronny.....	615
31 marca 2017. Erwin Kruk	
Pożegnanie Mazurskiego Poety.....	621
<i>Powrót z wygnania</i>	622
Skupione milczenie.....	623
Mazurski Atlas	625
Zwornik.....	630
Drugi brzeg.....	632
17 kwietnia 2018. Tadeusz Willan	
Zaczęło się od Kajki	634
Bibliografia	643
Abstract.....	657
Indeks osób.....	659